

MARCIUS TIZENÖTÖDIKE.

Csütörtök

37. szám.

Pest, április 27. 1848

Nem kell táblabíró politika.

Ápril 10. kezdve e lap hetenként hatszor egy közép nagyságu íven fog megjelenni, és posta útján is megrendelhető.

Előfizetési ár:

Ápril 10-kétől június végeig, Budapesten, házhordással 2 ft. 30 kr., vidékre postán borítékban 3 ft. 30 kr.

Ápril 10. szeptember végeig félévre: Budapesten 5 ft. Vidékre postán borítékban 6 ft.

Ápril 10-étől december végeig három évnegyedre:

Budapesten házhordással 6 ft. 30 kr., vidékre postán borítékban 8 ft.

Budapesten egy pengő forintjával, egy hónapra szóló előfizetést is elfogadunk.

Hirdetésektől egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 3 kr. pp. fizettetik.

Pest, ápril 27.

A hivatalvagyók hollósergeként lepték meg a fővárost.

Az új rendszert legtöbben úgy tekintik, mint egy általános restaurációt, mellyben a ki legjobban kiált, legjobban mozgatja fülét s egyik előszobából a másikba megyen, az fog bejönni a budget evők seregébe.

Ah mi boldogok, irigyettek azok, kiknek az elnyerésben némi előnyeik vannak. Ha azok kortesfőnökök, vagy egy kegyetlen és vérengző administrator alatt martyromságot szenvedtek, vagy hacsak a „Pesti hírlap“ időközönként elborult-keblü levelezői voltak.

Mindenek felett pedig legjobb ajánlólevél, ha valaki pecsovics volt, hanem marcius tizenötödikén hirtelen s még rögtönebben mint szent Pál megtért.

„Uram nem vagyok méltó, de csak egy szóval mond, és meggyógyul az én lelkem!“

És meg is gyógyultak. Marcius tizenötödikén reggel, szokás szerint 9 órakor felkeltek, mint megrögzött pecsovicsok. Tizenegy órakor a sajtó lefoglalása hírére megütődtek. Egykor két-kedés közt ebédeltek. Este hét órakor mint revolutionairek feküdtek te.

A pecsovicsok e dicső nap emlékére már most adakozhatnak, a marciusi oszlopra.

Ha a forradalom egy új datumot írna fel homlokára, ők lennének az elsők, kik feltennék a mi vörös tollainkat:

Igen, de a pecsovicsokat gazdálkodásból kell alkalmazni.

Kinek nem jut itt eszébe Hamlet satiricai megjegyzése. Egy áruló megöli a királyt, s nőül ve-

szi a királynét. Halotti tor, s menyegzői lakoma egy tűz alatt történt meg. Ez is csak gazdálkodás volt.

Csak hogy nálunk ellenkezőleg történik. Megöltük az absolutismust, megöltük az alkotmányos átalakulás ünnepét, s egy tűz alatt bevesszük a szolgaság és veszedelem minden elemeit, csupán gazdálkodási szempontból.

És ebben is mennyi következtetlenség. A kormány még a törvényes és nem törvényes hivatalnokok között sem akar különbséget tenni.

Az administratoroktól elvették a fizetést, ez nagyon helyén van. De miért nem teszik ugyanezt más törvénytelenül fizetett egyénekké?

Értjük itt a despotismus iniquus bérszolgáit a censorokat. A kormány ezen egyéneket azok közé számítja, kik eddig törvényes fizetést huztak, s kiket alkalmazni, vagy fizetésükben meghagyni kell.

De már ez ellen nyilván protestálunk. És reméljük, hogy szavaink gyöngeségének a kétségbe vonhatlan igazság, s a nemzet becsületérzése erőt fog adni.

Részünkről alig képzelhetünk valami botránnyosabbat, mint a szegény nép keserves keresményéből gazdagon dotálni azokat, kik eddig a szabadság ellen a legnyomorubb eszközül engedték oda magukat.

Ha censura nincs, a Metternich politicának gyalázata soha sem szennyezte volna be az összes birodalom történetét. Nem vették volna fel a sok száz milliókat, mellyeket minden számadás nélkül folyvást arra költöttek hogy a nép eredeti és ősjogát az alkotmányosságot elfojtsák.

Kellemes dolgoknak nézhetünk elibe. A szegény földművestől, ha nem fizetheti adóját, elveszik ökrét, lovát. Jó vagy rossz esztendő, szerencse érte vagy szerencsétlenség az mindgy. A volt censorok pedig bú nélkül huzva a meglehetősen fizetést, egész kényelemmel fognak otthon illatos szivart szívni egész éltök fogytaig.

A haza hű fiai, a nép, melly ezredév óta szenved, továbbra is ki lesz téve a sors minden szégyényének, de a kik a szabadság bérlett ellenségei voltak, éltök folytaig úgy lesznek biztosítva, hogy mint mondani szokták, jövedelmeiket az árvíz sem vihethi el.

Hát arra mit fog mondani a magyar egyeneség, őszinteség, hogy Zicsi Ferenczet, a censure collegium elnökét, egyikét a legnépszerűtlen embereknek a közlekedési ministeriumban olly kitünő helyre nevezték ki.

Még nem találtunk emberre, ki e kinevezést botránynak és a nemzet ellen kihívásnak ne tekintette volna.

Metternich-ék erre az emberre bizták, hogy a gondolat országát meghamisítsa, s más részről közlekedési eszközünk főfactorát a középponti

vasutat eredeti céljától, minél inkább félre csavarja.

A ministerium keresni látszik, hogy az intrigue, s veszedelem mentül több elemeit vegye fel keblébe.

A ministerium azt gondolja, hogy az ilyen embereket magának, s a nemzeti ügynek le fogja kötelezni. Vegyenek példát Metternichtől. Ez is azt gondolta, hogy le fogja őket kötelezhetni. És hogy ugrottak meg tőle!

Nevetség és szegény volt. A jóra való magyar embernek pirulni kellett.

Miféle gyülelész nép is ez a pecsovicsság! Ne feledkezzünk el, hogy ezen embernek nem régen még azt állították, hogy a ki a földesuri kegyes engedelem mellett az örök váltásigot pártolni meri, az lázadó. Hát ha még a jelen minis-terek közül azon időben azt merte volna indítványozni, a mi ma már törvényben van. A teljes szabad föld. A királyi hatalomnak a nép kezébe áttele, mit mondtak volna önkre? Mennyivel kevesebért üldözték Wesselényit Kossuthot, s a 1836-diki országgyűlés némelly ifjait?

Elfeledkezhetnénk azon nyomorú jelenetről, midőn e zsoldosok egymásután, s egyhangulag nyilatkoztatták abbéli belső meggyőződésüket, hogy egy politikai főnök egyszersmind törvényes elnök legyen. Egy olly elv, melly kifütyölése volna a jogtudomány első elemeinek.

Most azonban távol vagyunk attól, hogy a bukott párt bünlajstromát szellőztessük. A pecsovicsismus elitelt ügy. E név a joghistoriában örökös botránnykö, s a nemzet életében letörölhetlen szeny marad.

A ministerium gondolja meg, mit tesz. Ma holnap össze jó a nemzeti gyűlés A ministerium e nagyszerű jury elébe fog állíttatni. Mit fognak önk tenni a keserves arrieregarde-al, melly önk háta megöl félénken fog az ítélő padok felé pislogatni.

Azért félre azokkal a censorokkal, kik nem nyugpénz, de még azon papirt sem érdemlik meg, mellyre ráírhatják, hogy a bitorlott jogok megszünte után azok, kik nyomorú eszközök voltak, ezennel infamiter cassáltatnak. —

Ezt várta önöktől a nemzet, s önk e helyett e szószcögöket bizodalmasságot igénylő hivatalokba helyhezik, vagy nyugalomra bocsátva őket a budget érdemellen kenyérfogyasztóinak pamlagára, odaültetik.

Polgártársak! A mi a zsidó ügyében történik az valóságos tragicomedia.

A ministerium úgy tesz, mint kinek sötétben a forgó szél elvitte a kalapját, nem tudja merre fusson utána.

A tegnapi P. H. mulatságos egy pár ren dele-

tet közöl. — Egy kérelem következtében a miniszterium elhatározta, hogy miután a kormány kötelessége a törvényeket végre hajtani, nem pedig megváltoztatni, a zsidók elleni kérelemnek helye nem találtatott, azonban tekintvén az ingerült állapotot, a zsidókat a nemzetörsegi szolgálattól felmentik!

Ez annyit tesz: A törvény világos annak mindenkinnek, a kormánynak és hatóságoknak engedelmeskedni kell, minthogy azonban sokaknak engedelmeskedni nem tetszik, hát ne engedelmeskedjék senki.

Itt az ember azt gondolná, hogy a miniszterium felelősség mellett csak dispensal egy némelly embert, de nem úgy van, egy következő rendeletben már a lefegyverkezés el is rendeltetik.

Felmenteni valakit a törvény parancsolta kötelességtől, jóváhagyás reményében még megjárna, de bocsásson meg nekünk a miniszterium, valakit kötelességtől eliltani, több kettőnél.

Azonban a földolog csak most jö meg.

Hogyan! hát nekünk olyan miniszteriumunk van, melly magának egy utcai zaj miatt imponáltatni enged. Főkép midőn egy pár bujtogatón kívül, a titleges csendháborítók legtöbbszörre csak a zavarban akartak halászni.

A politikai pártfördékek ugyancsak örvendhetnek.

Önöknek az utcai zavarok, még a nem politikaiak is imponáltak! —

Ah, ah, ezt még nem tudtuk. — Köszönöm zsidó, hogy a szóra megtanítottál — mondja Shakespeare.

Mondhatjuk, gyönyörű miniszeri lecke.

Most csak az volna még hátra, hogy azok, kiknek például a pecsovics kinevezések ellen volna kifogásuk, a helyet, hogy a szellem fegyverével küzdenének, csináljanak utcai zavarokat —!

Pedig ez csak mégis nemesb irányu mozgalom volna mint a zsidó fojtogatás. És valljon újra azt felelné a miniszterium, hogy a törvény öre, és a végrehajtással nem pedig a megváltoztatással van megbízva mindazonáltal, minthogy ingerültség van tehát ezennel a pecsovicsok hivatalaikkal felmentetnek? — Átkozott helyzetbe hozzák önök magokat.

Pest april 27.

Ma délelőtt a városi bizottmánynek ülése volt a redoute teremben.

Az ülés eredményiről — minthogy az határozottatott, hogy máskor határoznak — nem szólunk, csak egy eseményt kívánunk megemlíteni.

Egy bizonyos Rottenbiller nevű polgártárs, ugyanaz, ki a vörös kokárda surlódásokban nagy hős volt, ugyanaz, ki a népgyűlést elnöki jogánál fogva (risum teneatis) berekesztettnék nyilvánította, szóval ugyanazon Rottenbiller, ki a marciusi napokban, mint barázdabillegető coquettozozott jobbra és balra, nem tudva elhatározni, merre repüljön, mig nem szerencsére eszméletét veszítve, magát a zivatar szélvészétől elragadtatni engedé, s némelly könnyenhivők által aztán azon becsületes ráfogással tiszteltetett meg, mint-ha önként és jószántából repült volna, ezen Rottenbiller mondom a mai gyűlésben egy polgártársunkat, ki a választási kérdések elrendezésére

kinevezett bizottmány iránt némi észrevételeket tett, iszonyu pathossal és nyárspolgári helykeséggel utasított rendre, és tiltott el a szólástól, mint olyat, kinek szólni joga nincsen.

Aesop atyánknak van egy meséje a macskáról, kit királyi székbe ültettek. Ezen macska retentő auctoritással ült a biboros trónon, s önelégedetten dorombolt jobbra és balra, de midőn az elfogadási teremben egy egeret látott, koronája és királyi pálczája méltóságát feledve — természet ösztöne sugallatából — rohant rá.

Uram, uram, Rottenbiller uram, a polgármenterségtől még távol állunk, s az ut, mellyen ön halad, nem oda visz, ha forradalmi és radical embernek akar látszani, vigyázzon magára, mert azaz átkozott természeti ösztön — mint a szeg a zsákból, s mint Aesop macskájánál az egerezés — mindenütt kiüti magát.

Mi nem vagyunk ugyan — a francia ideiglenes kormányhoz hasonlóan — két portefeuille birtokában, de azért egy revue retrospective írására tudók kutforrásokat találni. Szolgáljon például egyik tegnapelőtti cikkünk.

Csernátóni.

A Gazette de France következő anecdotát közöl:

Pár nap előtt egy vig czimbora megállított egy Bordeauxba utazó földművest, intvén őt, hogy siessen haza, a földék közelebről történeendő felosztásánál, nevét és kívánatát a mairenél feljegyeztetni.

A jó ember rohant haza, s a mairehez érvén, nevét bemondja, s kéri, hogy az M. rétje, mint melly kertének végéig fekszik, neki átadassék.

A maire pár írományba tekintvén bele így szólt:

Jól van barátom, nevedet feljegyzem, de nem elsőnek, mert a kérdéses rétre már többen jelentették magokat, sőt egyik közülök keredtet is követel, mint melly a rét szomszédságában, s neki igen alkalmas helyen fekszik.

Na hiszen csak jöjjön valaki a kertem felé — viszonzá emberünk rettenetes indignatióval — tudom, hogy meg emlegeti az ur istent.

Ezzel méltó bosszuságában, hogy valaki elég vakmerő, szemeit kertére, saját becsületes vagyonára fordítani, lakába sietett, s kertét azóta éjjel nappal, töltött fegyverrel őrszi.

Angliában a parlament radical tagjai, 51 körükbelieknek felhívására egy meetinget tartottak.

J. Hume foglalta el az elnöki széket. A gyűlés célja erőgyesítés volt, s egyhangulag elhatározottatott, hogy mind azok, kik a N. Britania és Irland által sürgetőleg szükségelt reformoknak, mint választási képesség szélesebb alapra állítása stb. barátai és harcosai, szorosabb egyetértésben és közremunkálásban egyesüljenek.

Hume elnöknek, Cobden és sir Joshua, Westminster titkároknak választattak el.

Ezen egybeszövetkezésben rejlik az angol elavult institutiok gyökeres reformálásának magva.

Mi ezen — most még jelentéktelennek látszó szövözetkezést nagyobb fontosságúnak tartjuk a chartisták minden monstre meetingjeinél, s Young Irland minden harc-kiállításainál.

És fontosnak tartjuk pedig azért, mert alkotói a törvényhozás tagjai, kik a Ház spectabilis gondolkodásu képviselői ellenében, rövid időn egy consolidált és naponként gyarapodó, s az emberi elidegenithetlen jogok védelme által erős hadtestben fognak állani, és fegyverük — az igaz ügy czáfolhatlan ékesszólása — élesebben fog szujtani, mint az irlandiak légbeni s megállapodott terv nélküli hadonázásaik.

O'Brien, Mitchell és Meagher Dublinban áru-lási perbe fogattak. Ügyöket személyesen védik. A kimenetel iránt feszült várakozás van.

Iskola-ügy.

A palestra örökre oda van! (?)
Kölcsey.

Két nevelési rendszer van: humanismus és philanthropinismus. Mind a kettőnek meg van saját körében érdeme, azért mind e kettőt röviden érintendem, és belőlük az iskolák elrendezésére következtetendek.

Humaniora annyit tesz 1-ör mint studia, artes humanitatis. A görög-római mindent értett alatta, mi az emberi természetet nemesíti, tehát sokoldalú művelődését a szellemnek, szív-gerjelmet és élelmet. Illy foglalatosságokat a görög-római nem tekintett nyereségyforrásnak, hanem egyedül mint szellem és kedélyfelfrissítést és fáradságtól kihiphenést (otium litterarium). 2-ör annyit tesz, mint a széptudományok foglalata. Ezen értelem hasonló az elsőhöz, csak hogy a másodikban tudományos alakot önt magára. 3-ör annyit tesz, mint philologia. Ezen utósó értelemben vétetett nyugoton; de a philanthropinismus ezen utósó értelemi feneséget eléggé bebizonyította, mert foglalkozhatik valaki szép művészetekkel, mellyek az embert nemesbitik (humanum reddunt) a nélkül, hogy épen a görög-római nyelveket tudnia kellene. Ellenben a philologok azt állítják, hogy magasb műveltségre nemesbülésre csak a görög-római nyelvek tanulása vezethet.

A humaniorok tanulása és a humanismus mint nevelési rendszer uralkodó volt nyugoton a tudományok helyreállításától fogva. 15. és 16. században a classikai nyelvek és irodalom studiuma, alapja lön az új tudományos művelődésnek, és a humanisták azaz: a kl. nyelvek isméről és tanárai birták az egyeduralkodást, vagyis inkább zsarnokságot a tudós világban. Még ma sem akarják hinni, hogy az valamit tud, ki gymnasiumban nem tanult. — Hogy a humanismus az eszköztöket gyakran czélnek tekintette; hogy a humanismus a maga fogalmát csak a philologira terjesztette, mi veszélyes szokássá vált; hogy a scholastikusok philosophiai fessessége minden kicsinysegeivel a humanisták grammatikai és critikai fessességébe ment át; hogy a humanisták a holt betű felett a hajdankor szellemét elvesztették, ők kik embertelenségük, merész önhietségük, durvaságuk, sőt gyakran tudatlanságuk által épen olly elhiresültek, mint más részről valódi tudományok által híresek voltak; hogy a hajdankor formáiban megtestesülve a jelen nemzedék ébresztésére, valamint ennek szükségeire, mellyeket nem ismeretek, alkalmatlanok voltak; mind ezek a humanismus tévedései valának, azért humanitásuk gyakran

gyanús, és a legkeményebb satyra tárgya lön. Ki nem emlékszik a tan-módra, mely szerint a humaniorok bottal humanisáltattak be az ifjakba. A humanismus-szal, mely a nép szükségét nem értvén, minden egyébbe foglalkozott, csak népneveléssel nem, nyilvános harciba lépett a philantropinismus, melynek szószólói a nagy Basedow, Campe és Pestalozzi polgári iskolák felállítása, és a latin-görög nyelvek kiszorítása által a nemtudósok iskoláiból az emberiségnek lényeges szolgálatot tőnek. Bizonyos az, hogy az ember harmonikus kifejlődését, és szellemi rendelkezését csak a hajdankornak ismerete által érheti el, és hogy az emberi ideal elérésére csak a classikai nyelvek és irodalom vezethet. Már Horáz tanitá :

Vos exemplaria graeca

Nocturna versate manu, versate diurna.

De más fontos paedagogiai kérdés, ha valjon szükséges-e mindenkinek, ki valódi művelő nevelés jótékonyágában részesülni akar, azon hosszú fáradsalmas utoni tanulása a római-görög nyelveknek, még azoknak is, kik későbbi hivatásukra ezen nyelvek ismeretét nélkülözhetik? és hogy a klassikai nyelvek nemtudása kizárja-e a valódi művelődést? Az első kérdést vitatni nem kell, mert a kinek valamit tudnia nem kell, az azt ne tanulja. Továbbá vannak számos iskolák, hol ezen nyelvek ismerete a real tárgy-ismeretnek van alárendelve (polgári iskolák), és ezen iskolák czéluknak tökéletesen megfelelnek. A második kérdésre röviden így felelünk. Nincs példa az ujkor irodalmában, hogy egy író a görög-római nyelvek és irodalom nélkül a klassicitásra emelkedett volna. Basedon, Campe tudományukat épen a görög-római nyelvekből meríték, Pestalozzi philologiai ismereteiről kitűnő bizonyítványokat adott Demosthenes beszédei fordítása által, ámbár mind a három a philologia ellen nyilatkozott azon iskolákra nézve, melyekben real-tudás a fő-kellék. Illy iskolákban a philologia csak elnyomortást, eltompulást hoz elő.

A philantropinismusra alkalmat adott Rousseau „Emile“-je és Comenius didaktikai tanmódja, melyektől lelkesedve Basedow és elvroskoni egy új nevelésmodort alkottak. Basedow kor-társainak testi és lelki elfajulása fő-okát az ifjuság czéltalan nevelésében keresé. Basedow után leginkább Wolke Iselin, Campe, Trapp, Salzmann és Pestalozzi a józan ész fegyverével és reformáló lelkesedéssel támadták meg mind a házi nevelés általi elnyomortást és természetelenséget, mind az iskolákban szószátyárságot, az ezáltal okozandó emlékezet-lehetség elnyomortását, és a vessző zsarnokságát, mi által a nevelés-tannak új epochát nyitottak, melynek befolyása alatt Némethonban a jelen nemzedék nagy része nevedett. E férfiaknak, kik magukat leginkább philantropoknak, azaz : emberbarátoknak nevezték, elveik ezek : „A természet legyen szabálya, a philantropia pedig, azaz : az emberszeretet legyen rugója minden nevelésnek ; azért a gyermeknek, ki természettől jó, erejének szabadon kell kifejlődnie, és az érzéki szemlélet tárgyain (természettudomány, technologia), gyakoroltatnia mind addig még képzeletekben, fogalmakban elég gazdag leendő a szavak symbolikáját (classicus írókat, vallástant etc.) érteni ; általánosan az ifju nevelését úgy kell vezérelni, hogy testben lélekben erős, ereinek alkalmazásában gyakorlott a mennyire lehet a tudás minden ágaiban jártas, az

életre alkalmas, életvidám és jóakaró emberré nevedjék.“

A philantropinismus nagy érdeme nemcsak az, hogy a gyermeknevelésben szelidebb módot használ, hogy a vesszőt mellőzi, hogy a gyermek szabakat csinosbakká tevő, és a tisztaságot előmozdító, hogy a test kifejlődésére a testgyakorló intézeteket feléleszté, hanem a jelen nemzedék tudományos művelődésére is nagy befolyással volt az által, hogy tan-módjában a real, gyakorlati tanulmányokat különösen kiemelte.

Ezek szerint így volnának az iskolák rendeződök. Minden iskola vagy előkészítő, vagy szakiskola. Minden nevelés főgondját a test kifejlődésre fordítva. „Ép testben ép lélek lakik.“ Azért minden iskolákban gymnastikáról gondoskodva legyen, mert semmi sem nyomoritja el annyira az embert, mint a könyv melletti ülés. Most van ideje vagy soha többé a palaestrát felállítani.

I. Előkészítő iskolák.

Ide tartoznak az ugynevezett jászolok (Crèche), melyekben a csecsemők ápolatnak, és a kisdedovó intézetek. A tulajdonképp előkészítő iskolák ezek :

1-ször. Elemi iskolák, melyekben olvasni és írni tanítanak, mellékesen lehet gyakorolni a szemléletet real tanokkal. — Ki olvasni s írni tud az lép.

2-ször. A real vagy polgári iskolákba, melyeknek főczélja volna a szemlélet-tannak nyelv, szám és alak szerinti betanítása, mit leginkább Pestalozzi elvei szerint lehetne eszközölni. Illy szemlélet-tant kidolgozott Herbart következő című munkájában : „Pestalozzi's Ideen eines ABC der Anschauung wissenschaftlich ausgeführt.“ — Az egyes tanok volnának, természet-tan és rajz, történet, földleírás, számtan, különösen mér- és tér-tan, és a vallás, de nem könyv nélküli betanulás, hanem a gyakorlati keresztyénség. Ezzel a polgári nevelés, melyben a mennyire lehet, minden ifjat részesíteni kellene, befejeztetnék.

Ki a polgári iskolákat végezte, és tudományokra szenteli magát és átlép.

3-ször. A philológiába, melyben görög, római és német nyelvek taníttatnának a nalysis útján. A német nyelv azért, mert a hajdani nyelvek leginkább megközelíti, és mivel a német írókat, kik legjelesebben commentálták a görög és római írókat, (Wieland Voss) legjobban lehetne használni az utolsók magyarázatára. A philologia tani tárgya volna a tulajdonképp ugynevezett philosophia is.

II. Szak-iskolák.

1-ször. Az erdőszet, gazdaszat, bányaszat; mérnökségre készülők végezvén röviden a philologiai tan-folytatót, melyet egészen nélkülözhetnek is, állépnének a polytechnikumba, melyben mint elsőrangú tanok az exact tudományok (mathesis egész kiterjedésében, természet- és vegytan, természet-rajz stb.) taníttatnának, de a philosophiát, mely nem egyéb mint tudománya a tudományoknak, azaz azon tudomány, mely minden tudományok fölveté foglalja magában, egy iskola sem mellőzheti, azért mint másodrangú tanok a tudomány- és gondolkodástan, a dialektika és a philosophia története mellékesen adatnának elő. Ezen másodrangú tanok csak a bányászok- és mérnököknek szükségesek, az erdőszet, gazdaszat mellőzhetik.

2-ször. A theologiai és jog-tudományi iskolákban a philologiai, philosophiai és történeti ta-

nulmányok mint fő, az exact tudományok pedig (mathesis, physika) mint alsóbb rangú tanok tárgyalatnának.

Az előre bocsátott két rendbeli szak-iskolák közül az első kitűnőleg real, a második osztálybeliek kitűnőleg metaphysikai, történeti és philologiai tudományokon alapulnak.

3-ször. Az orvosi iskolák. Az orvos tudomány real és metaphysikai tanulmányokra alapul, mint azt az egyes tani tárgyak bizonyítják ; (real tanok a boncz-tan, a sebészet, a természetrajz, speculativ tanok a physiologiai és a kór-tan) ; azért az orvosoknak mind az exact polytechnikai, mind a philologiai és metaphysikai tudományokat végezniök kell.

Az előkészítő tanokat a különféle szak-iskolák igényeihez kell módosítani. Így a bányaszat, mérnökség, gazdaszat, erdőszet real tudományokat igényelnek, de az egyik például a bányaszat, mérnökség több tudományosságot kíván, mint az erdőszet, gazdaszat, a bányaszat ismét nem igényli a real tudományokat azon absolute tudományos szempontból, mint az orvos-tudomány.

Remény-Ligeti.

A francia ideiglenes kormány april 19-diki rendeletével a magistratusok személyzetének elmozdíthatatlanságát — mint a köztársaság eszméjével egybeférhetetlent — megsemmisíté, s már is több magokat biztos állásban lenni vélt régi embereket hivatalaikból elbocsátott.

És nálunk még az örökös főispánságoknak is akadnak championjai, kik — egy különös logica nyomán — a függetlenséget és pártokon felülállást épen az elmozdíthatatlanság kimondásában vélik biztosítottnak.

Egyébiránt azon pártokon felülállási phrasis ideje lejárt, s ki még most is ilyen nyilatkozattal ajánlaná magát, a legneveltségesebb szerepet játszaná, a nélkül, hogy az — mint eddig volt — a konyhára valamit behozna.

Mi pártokat és párthoz tartozó tisztviselőket ohajunk ; csakhogy az esetre, ha a párt elvei megbuknak, tiszteli és elmozdíthatók legyenek.

Lamartine egy közelebből tartott beszédében a francia két első forradalomban, a „bizalmatlanságot“ monda tulnyomó súlylyal birt elemeknek, s felszólítá polgártársait, hogy a jelen forradalom jelszava bizalom legyen.

És Lamartinének Franciaország jelen állásában igaza vagy, de szavait magyarországi békes forradalmunkra nem alkalmazhatjuk, mert köröttünk igen is sok történik, mi bizalmatlanságot gerjeszt.

Ezért kívánjuk, mi is az elmozdíthatás elvét mindenkiro alkalmaztatni az első ministertől az utolsó rendőrszolgáig.

Ki hona java ellen egyszer vét, bűnének méntéget mult élete — úgy is bureaucraticus homály borította — szemrehányás nélküli napjaiban nem kereshet.

Magánybűnt és vétséget elfeledünk, mert azt helyrehozhatni, de ki a hon közérdeke ellen vétett, abba tovább is bizalmat helyezni józan észszel nem lehet.

Azért mondassék ki nálunk is mentől előbb az elmozdíthatóság általános elve, hogy mentől előbb szabadulhassunk meg azon emberektől, kiket az utolsó spectabilis országgyűlés a ministeriumra és nemzetre feltolt.

Az ur isten engemet egy igen nagy hibával ért vagy áldott meg a több aprók közt

Rettenetes kár-örvendő vagyok : Szívem rezes örömben , ha egy fukart látok , ki pénzét reszté el ; ha egy nzsorásról olvasok , ki megcsatott , ha egy jó feleségét eltemetett rossz és rút vén ember második házasságáról hallok , mellyben a menyasszony egy ifju szép coquette , stb.

Képzeltetni ezekből Metternich és Co. bukása feletti halártalan örömet.

De jó kedvem csak akkor fogja zenithjét elérni , midőn az unio kimondatván , az erdélyi prudens és circumspecta szász natio hetykeségei s status in statu iránti árnykodásai nadirjokra fognak lesülyedni.

Beh kár , hogy Kolosvárnak nincsen Grandvilleje , vagy Tony Johannotja.

Egy ügyesegetű egyén a közelebbi erdélyi gyűlésen magának nem csak europai nevet , de egy pár milliót szerezhetne.

A szász követ urak pofái , az unio országos kimondásakor egy olly tableaux aduának , mellynek lemásolása még Hogárth mestert is megfordítaná sirjában.

Persze lesz óvástétel , a mennyi koll , és Schreiber Simon Szeben követe rettenetesen fog a szász nemzet nevében protestálni (a kis hamis azok nevében is szokott mindig beszélni , kiket nem képvisel).

Ő ne protestálna! mi lenne így az országgyűlési jegyzőkönyvekből , mellyek fele részök az ő óvásaival telvék.

Alkalmasint leend pecsét-megtagadási comedia is ad normam 1842. semmi baj , a pecsétet nekik hagyjuk , emlékéül azon boldog időknek , mellyekben a jószívű magyar egy borz nemzet által magát orrával fogva hurczoltatni engedé.

Lesz végre titkos conferentia s mint végeredmény egy ünnepléses küldöttség a fejedelenhez.

Mintha látnám őket Bécs felé indulni , csókra illesztett szájjal , circumspectus szemekkel , német cocárdákkal és fehér lobogóval Bécs vörös toronyi kapuján behajtatni , majd szónokolni (hisz most Bécsben még a külország-ífejta kutyák szájkosarait is levették , csak hogy szónokoljanak) , s telivér csókocskákat czuppantani jobbra és balra ; lesz hoch és hoch akármennyi!

Na de lesz is fogadtatás Fiquelmont és Pil-

lersdorf részéről , kik mindent meg fognak ígérni a statusadósság egy részének elvállalási feltétele alatt.

Ez alatt az erdélyi hongyülés eloszlik , s egy szép reggelen Schreiber Simonnak a levélhordó egy hivatalos irományt fog az arany bárány vendéglőbeni szállásán átnyujtani , mellyben magyar ministerialis rendelet következtében haza hivattatik , s a szebeni magistratus feloszlásáról értesítetik.

Csak e napot érjem meg ur isten , hogy elgithessem ki még egyszer rettentő kárvágyamat.

C s e r n á t o n i

Metternich maga és családja számára Londonban a Brunsvich hotelben szállást béreltetett F. hó 17-én váratott Rotterdamból. A gőzös azonban nélküle érkezett meg. Báró Koller-Austriának Londonbani követsége melletti tanácsos , szívszakadva várta őt Blackvalban , a gőzhajó átlomásánál , tán szerencsét akart kívánni a megszűnés sikerüléséhez.

Ha Anglia most el nem sülyed , annyi bün terhe alatt , ugy soha sem.

H i r d e t é s e k.

NÉPELEM

Üggyanos hírlapra előfizetés hirdetik ; megjelenend e lap julius 1-jén hétfőt kivéve naponta egy közönséges iven ; fél évi előfizetés Budapesten ház hordással boríték nélkül 6 frt , negyedévre 3 frt 30 kr. ; — vidékre postán küldve fél évre 8 frt pengő pénzben ; — előfizethetni , a két fővárosban , Sebestyén-utczában 293-ik sz. a Német Dánielnél ; — a Kristóf-téren Geibel könyvárusnál , és az Al-Dunason Beimelefele nyomdá' an , vidékeken minden Posta hivataloknál , és az ezen lapra teendő előfizetések beszedésére megbizandó polgártársaknál ; — a hola teendő előfizetések e czim alatt küldendők Pestre , Madarász László és Józsefnek postáróil , elvitelt várva a rokonérzetű polgártársak felhivatván , az emberiség érdekében leendő közremunkálásra.

Madarász László és Madarász József.

Magyar Mihál

könyvárusnál Pesten , a Ferencziek terén 410 sz. alatt 4 p k r o n kapható :

POLITIKAI IZGATÁS.

Közli Táncsics Mihál.

Magyar Mihál

könyvárusnál Pesten megjelent és minden helybeli és vidéki hiteles könyvárusnál kapható :

A „magyar forradalom napjai“

Irta Nyári Albert

1-ső füzet Vasvári arczképével csak 20 krajczár.

Az egész munka 12 füzetben 12 csinos arczképpel jelenik meg , s előfizetés utján csak 3 ft 20 pkrba kerül. Füzetenkint véve egy-egy huszas , s az elsővel az utolsónak ára is leteendő. Hetenkint egy füzet jelenik meg , s ha az egész munka kész leend , ára 6 pft-ra emelhetik.

A szöveg minden eddig megjelent illy tartalmu munkáknál bővebben és hűbben tárgyalatik. — Az arczképekből előlegesen csak Vasvárit , Bulyovszkyit , Jókait , Petőfit , Irányit , Vidácst , Táncsicsot , Degrét ígérjük , de a többiek is olyanok lesznek , kik magukat mint a forradalom kezdeményzői hősiesség elszántság és tények által kitüntették.

Magyar Mihál mint kiadó , az egyetemi és kalap utca sarkán 410. sz. a.

Dobler és társának

uj' árulára

Pesten , a váci utczában az Almásy-féle házban a „divatszalgához“

ajánlja mindenféle selyem- és divatszalgait , férfi- és nőikesztyűit és sok más árucikkeit a legjutályosab áron.

Gőzhajók járása.

Pestről Bécsbe naponkint , Győrrel kapcsolatban Indulásóra : reggeli 7 óra.

Pestről Zimonyba minden kedden , lefelé Eszéken , fölfelé Titelen át.

„ „ minden pénteken lefelé Titelen fölfelé Eszéken át.

„ Orsovára minden vasárnap , Galacz és Konstantinápolyal kapcsolatban az oláh részen.

„ „ minden csütörtökön , Galacz és Konstantinápolyal kapcsolatban a török részen.

„ Odossába april 9 és 23-án az ugyanezen napokon Orsovába induló gőzössel.

Indulásóra : reggeli 6 óra.

Szolnokból Szegedre minden kedden és pénteken reggel.

Szegedről Szolnokba minden vasárnap és szerdán reggel.

Pesten , april 1-jén 1848.

Az első cs. kir. szab. dunagőzhajózási társaság főügynöksége.

Megjelenik e lap **minden nap este.** Előfizethetni e lapra Pesten a Beimele-féle nyomdában (Al-Dunator Piaristák épülete) és Emich Gusztáv könyvkereskedésében. — A vidéken a postahivataloknál. **EGYES SZÁM ÁRA 3 kr. pp.**